1874. VI. évfolyam. 67. szám. Szombat, április 4.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve: Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr. Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Husvétra.

*** A feltámadás napját üli holnap a keresztyén világ.

Harmadnappal ezelőtt a szabadság, egyenlőség és a testvériség eszméinek isteni hirdetőjét feszitették keresztre.

S most feltámadásának örömünnepére készülünk.

Legyen áldott ünnepünk. Lélekben ünnepeljünk annak, a ki ama nagy eszmék képviselője volt.

A megváltót halálra itélték.

De hiába ölték meg a testet, a lélek nem halt meg. —

Politikai helyzetünkben jól esik ily vigasztaló dolgokra emlékezni. Nálunk, hol a személyi tekintetek irányadók, hol a meghasonlást sokszor nem az elvek különbözősége, hanem az egyének személyisége okozza, sokat lehet tanulni a husvét történetéből.

Jól tudjuk, hogy politikai férfiaink közül senkit sem lehet az emberiség üdvözitőjéhez hasonlitani, nem is vállalkoznánk e hálátlan munkára, mert hiszen eszmékkel, elvekkel van nekünk dolgunk, nem pedig személyekkel.

Szomorubb husvét alig derült még a magyar nemzetre. Zilálta bb állapotban soha sem találta még talán ez ünnep.

Voltak idők, midőn áldz ellenség dulta a hazát, de még azt el tudók viselni, mert egy akarat volt a nemzetben.

S most? Külellenség nem háborgat bennünket, hanem önmagunk czivódtunk össze.

Ne menjünk messze, csak e mi tősgyökeres magyar városunkat, Debreczent tekintsük meg. Mily szép egyetértés uralkodott itt egykor!

A baloldali párt például az összetartás elvének alapján alakult meg. A 48-as árnyalat épen ugy a párt részéül tekintetett, mint a balközépi hitvallásu.

Nem öntudat nélkül történt ez, hanem azért, hogy elvben egyek valánk, s nem egyes személyek, hanem az elvek zászlója alá sorakoztunk mindnyájan.

És most azt látjuk, hogy azok, kik az elvek, az egyetértés fentartására vannak hivatva, szakadást akarnak előidézni.

Debreczenben elvi különbözőségről ezelőtt szó sem volt. Azonban, mióta az „elvek" helyét a „taktika" foglalta el, mióta „eszmék" helyett „egyének" bálványoztatnak: — megszünt a régi egyetértés. Taktika itt, taktika ott, taktika mindenütt. Csak az egyenességet látjuk ritka helyen.

Az országgyülési baloldali kör nov. 7-dikei határozata okozta köztünk a zavart. Akkor ama párt többsége leszavazta amaz inditványt, mely azt tartalmazta, hogy — a párt maradjon meg eddigi elvei mellett. Ez oly tény, mit a világon senkinek és semminek nem lehet meg nem történtté tenni. Igy aztán, a régi pártelvekkel szemben határozták el azt, hogy közösügyes alapon is kormányt vállalnak; ez pedig nem tesz egyebet, mint azt, hogy azon törvények alapján akarják a hazát boldogitani, a melyeket „átkosok"-nak neveztek, más szóval ajánlkoztak az általok ostromlott vár megvédésére.

Ezt a határozatot még ma sem vonták vissza. Ezért tartottunk mi mindig azon kisebbséggel, mely a baloldali körben sem többet, sem kevesebbet nem kivánt, mint azt, hogy a párt maradjon meg eddigi elvei mellett. Ezt határozta a debreczeni baloldali párt is a mult nyári gyülésen.

Ha következetesen akar eljárni, ezt kell mondania továbbra is. S ha régi elveihez hü akar maradni, akkor hitvallásának alapjául kell ismerni továbbra is a bihari pontokat, miket Tisza Kálmán diktált toll alá Nagyváradon.

Ne Pétert, vagy Pált nézzük mi irányadóul, hanem az eszmét, az elvet.

S itt az ideje, hogy országszerte egyesüljenek azok, a kik egy elvet vallanak.

Tanuljunk politikai ellenfeleinktől.

A jobboldal mintegy tizféle elemből áll, s az tudott összetartani, midőn épen a feloszlás szélén állott.

Politikai elvelleneseink tömörülése erkölcsi kötelességünkké teszi, hogy mi is, kik a fenálló közjogi alapot törvényes uton meg akarjuk valtoztatni, egyesüljünk, mert az egyesülésben hatalom van.

Személyi tekintetek ne gátoljanak bennünket az elvek vallásában.

Mondjuk ki, hogy mi **valljuk továbbra is azon elveket, a miket eddig vallottunk. — Az ezen elvek alapján álló elemekkel szövetkezni, egyesülni kivánunk, hogy közös czélunkért egyesült erővel küzdjünk.**

Ha ezt teszszük, ez eljárásunkkal senkit sem bántunk meg. Jöjjön zászlónk alá, akár jobbról, akár balról az, a ki a közjogi ellenzék hive. Ha tiszta szándékkal közelit felénk: barátunk lesz.

És ha ez igy történik: akkor ránk, Debreczen polgáraira nézve, áldásos lesz a husvét ünnepe, mert az egyetértés szelid angyala ismét leszáll közénk, s ott lesz régi boldogságunk feltámadásának igazi ünnepe.

Ily husvétot adjon nekünk s a nemzetnek a magyarok istene!

— **Györffi Gyula** nváradi orsz. képviselő a lapokban felöle elterjesztett azon hir ellenében, hogy Amerikába utazott, kijelenti, hogy e hir teljesen alaptalan. — Az azonban igaz, hogy a képviselői állásáról lemondott.

— **A bankkérdés** iránti tanácskozások aug. előttt a „Presse" szerint nem fognak megkezdetni.

Az egyesült közjogi ellenzéknek a sárospataki polgárság üdvözletét nyilvánitotta.

— **A választási törvény** e hó végén terjesztetik be. A census 8—10 frt jövedelmi adó közt állapittatik meg.

— **Az osztrák nemzeti bank** aktivái márczius 31-iki kimutatása szerint, 512 millió frtra mennek.

— **Az osztrák delegáczió** azon szándékát, hogy a pénzügyi bizottság Bécsben ülésezzen, s csak a teljes ülések tartassanak Budapesten, a közös kormány nem helyeselte.

A halál utja.

A természetben, ha körültekintünk, két külön irányu mozgalmat pillantunk meg: az egyik a harmatgyönge cseme eénél, a gyámoltalan gyermeknél, Romulus gunyhóinál kezdődik s végződik a viharral daczolni képes cserben, a természeti erőket szolgálatra kényszeritő férfiuban, és a félvilágot meghóditó Rómában.

Ez az élet, a fejlődés mozgalma.

A másik mozgalom ott kezdődik, hol az előbbi végződött; utját a sorvadás, az erkölcsi hanyatlás jelzi; végpontja a — feloszlás.

Kérdés: vajon e két irányna k melyikét követi nemzetünk?

Hogy haladunk, az kétséget sem szenved; de mely irányban? Vajon azon ut végén, melyen előbb s előbb megyünk, a nagy jövő pálmája, vagy a koporsó vár-e ránk?

A próféták kora lejárt, mert nincs reájok többé szükségünk; a hajdani ihletet ma okszerü következtetés helyettesiti.

S mit mond az ujkor e látnoka nemzeti jövőnkről?

1861-ben egy önmagáért lelkesülő, tehát a létezés első feltételét keblében hordó nemzet valánk; küzdénk a jövőért, tehát volt reményünk jövőt alkotni.

Az elnyomó kar zsibbadozni kezdett; a nemzet önállásáért küzdelem biztos győzelemben vala véget érendő.

S mi lőn az eredmény?

A győzelmes sereg nehány vezére megrettenve a gyors diadal által, egyezségi pontokul fogadá el azt, mi ellen élethalálra küzde, az osztrák magyarrá válást, az örökös tartományok s Magyarországnak egybeolvadását, a nemzeti önállás megsemmisitését.

De maradtak hü vezéreink, kik a latin delegáczió alatt is fölösmerék az álnevü Reichsrathot; a vezérek küzdöttek tovább a megsemmisitő áramlat ellen, mely csak annyiban különbözött az előbbitől, hogy német nevü emberek helyett, magyar nevüek által vezéreltetett.

Igyekeztek kimutatni, hogy az a politika, melyet az elpártoltak üznek, a gyávaság politikája; hogy tettök az öngyilkossággal határos; hogy azon talaj, melyre épitni akarnak, süppedékes és tarthatatlan.

A következés megmutatá, hogy igazuk volt; egyik kormány után bukott a másik; sem a jóakarat, sem a szellemi nagyság nem mentheté meg őket a „lehetlenné lételtől", mert a meredek szelén álltak, honnan öntudatosan tovább haladni nem, csupán esni lehet.

S midőn a győzelem már-már kezeikben volt a hü vezéreknek; midőn az ellenpárt majdnem minden vezérfia lehetetlenné tétetett, nem önhibája, hanem a helyzet által, — mit tettek a győzők?

Letekintének a mélybe hullók után s tanácskozni kezdének: vajon nem volna-e jó nekiek is a meredek szélére állani? Elfeledék érveiket, melyeknek helyes voltát a következés beigazolta s üres mogyorók ropogtatásának nevezték azt a harczot, mely nekiek a győzelem babérait, az ellen vezéreknek pedig azon tanulságot szerzé, hogy erős kormány csakis szilárd alapon képzelhető.

Kezdtek kétkedni saját meggyőződésük helyességében; megijjedtek saját vivmányaiktól — és . . . . .

Nem! a mélységnek megvan ugyan csábereje, hanem szerencsére vannak fejek, melyek a szédületesnek is képesek ellenállani.

S legyen szabad remélenünk, hogy e fők ki fogják terelni nemzetünket azon végzetes irányból, melyet eddig követett s melynek végén a feloszlás mélysége tátong.

Hanem, hogy ezt tehessék, a honpolgárok jelentékeny támogatására s okszerü közmeggyőződésre van szükségük, mely nem forog most jobbra, majd balra, mint egy pléh szélkakas.

Egyesüljünk tehát; rázzuk le lelkünkről a közöny ólomköpenyét; mutassunk reá a tényekre s kiáltsunk füleibe a hitetleneknek: az ut, melyet eddig követtetek, a halál utja s bármennyien járjanak is azon, mindig koporsóhoz vezet! Legyünk következetesek és hük önmagunkhoz!

Margitai Dezső.

— **A kőbányai vasuti szerencsétlenség** okozói ellen lefolytatott bünperben a pesti kir. törvényszék tegnapelőtt hozott itéletében kimondja, hogy azon mulasztások és cselekmények, melyek a vasuti szerencsétlenséget okozták, a vétkes emberölést és az életbiztonság elleni vétséget involválják és ezért Biederman Gusztáv és Lehóczky Józsefre két két évi fogságot, Lobstein Jakabra 1 és fél évi, Najedli Gusztávra 1 évi, Sikán Frigyes és Pohle Antalra 3—3 havi fogságot ró. Najedli a Fried Simon által emelt vád alól felmentetik. Az elitéltek megfizetni tartoznak a fenyitő eljárás és a rabtartás költségeit. A kártvallottak és sérültek kártérítési igényeikkel a polgári per utjára utasittatnak.

Szintársulatunk arczképcsarnoka.*)

10. Zöldi Miklós.

Nunc venio ad fortissimum virum.

Zöldi csak akkor színész, mikor a színpadon van. De akkor müvész is a szó valódi értelmében.

Azon 400 szerep közt, mit betanult, sok van, melyre ő adta az igazi alakot, s melybe ő lehelt életet.

Sas uram, Zsiga czigány satb. az ő letüntével eltünnek a színpadról.

Zöldi, mint színész, átment minden változaton. A néma szerepen kezdte, s aztán beállott sirásónak — Hamletben, és mikor legjobban kellett volna énekelni a sirásódalt, nagyszerüen — elhallgatott, mit a fütty, s az ő szinpadról elillanása követett.

Játszott és játszik ma is — hőst, intrikust és apát. A cselszövő szerep nem illik az ő becsületes arczához. De azért eljátsza azt ól. Játszik eredeti magyar alakokat ugy, mint kevés színész Magyarországon. Az ő szalonnaevése, szép magyar táncza, mind eredeti, természetes. Ő nem ront soha — a színpadon. Eleget rontott fiatalabb korában . . . . Most Romeo ó, kedves Juliájáé, csakhogy nem halni, hanem élni vágyik érte.

Zöldi mindig tudja szerepét — a színpadon. Nem igy az életben.

Innen van, hogy utódokról nem gondoskodott. Pedig óhajtandó, hogy a jó gyümölcsnek magva maradjon.

Egyenes, határozott jellem. Vastag nyaku kálvinista, holott kathólikusnak keresztelték. Egy istent ismer, a magyarok istenét, kinél olykor fohászszal is alkalmatlankodik. Szeme villáma az erős káromkodásnál is pogányabb azok iránt, kikkel nem cserélne — aczélt s pipát.

Szerencsés szerencsétlensége, hogy szagot nem érez. Ez érzéke — Bécsben romlott meg. No ezt ugyan most Magyarországon is elveszthetné, a hol csak oly rosz szag érzik, mint egykor — Dániában.

Van egy nagy hibája, hogy a mely napon játszik, sem bort, sem pálinkát nem iszik, a mire élő bizonyság — a magyar Király, Debreczenben. Másik hibája is van, a mit már neje sem bocsát meg neki, s ez az, hogy tul van az — 50-en. Adjon hozzá az ég még egy 50-est, vidám kedélyt, s 500000-est fönyereményül.

Alakjáról püspöknek vélnéd, kinézése jóléti bizottsági elnökséget vagy gazdag serfőzőt sejtet.

Most el akart tőlünk válni. Pedig neki — köztünk kell élni.

Gyöngéd férj ám Zöldi bácsi, neje egész napon sem hall tőle rosz szót, mert — kevés időt tölt otthon. No de ez csak azért van, hogy neje kedves madarait álmából felne riaszsza.

Emlékét fentartják azon kidomborodott müvészi alakok, melyeket teremtő lelke hozott létre — a szinpadon, a müvészvilág ez egyik életpiaczán. De a mellett csókolódni fog az ő lényével a mosolygó emlékezet az ország minden részéből, kivált Pozsony, Kolozsvár, Arad, Bánhida és Debreczenből összeszedett virágcsokrokból sziván életet az eltünt boldog órák visszatekintő sugarainak melegén táplálkozva.

Fen fogja öt tartani hösies szelleme, mely már iskoláskorában Debreczenben, az ugynevezett pullusi harczban nyilatkozott, az 1848/9-iki szabadságharczban pedig teljesen kifejlett, s a debreczeni csata alatt tüzérhadnagyi előléptetésben érte el tetőpontját. Lepke.

*) Cserebogárnak csak most van alkalmam felelni. Neki csak azt mondom: „Cserebogár, sárga cserebogár, nem kérdem én tőled, mikor lesz nyár?" — Egyébiránt ismeretlen bogárkám, köszönöm szives figyelmedet. Ha érted, a mit én beszélek, akkor nem veheted azt sértésnek. Arról biztosithatlak, hogy ez a Lepke, se csere, se semmiféle bogár gyomrába nem kerül. Azért hát „cse bogár, nye bogár!"
Lepke.

— **Uj nemes** (!) Szeidl József, az osztrák államvasut társaság — tiszttartója, a közügyek előmozditása körül szerzett érdemeiért, saját maga és törvényes utódai számára magyar nemességet nyert „boksáni" előnévvel, megengedtetvén egyszersmind hogy vezetéknevét „Tölgyessyre" változtathassa. — A budai várkert diszes kiépitéséhez az uralkodó meghagyásából megvásároltatott a tiszántuli egyházkerülettől a „Debreczen" nevü szálloda is 180,000 forintért. Igy most már a Dunára néző egész nyilt vonal meg van vásárolva, s egyenletes stylben kiépitve, a főváros egyik legimponálóbb pontja lesz.

A IX-es albizottság jelentése a 21-es bizottsághoz.

(Folytatás.)

Azon módra nézve, miként lesz a megyei házi adó kiszolgáltatandó, a következő elvek szolgálhatnának zsinórmértékül.

A megyei házi adó az állami adóval együtt szedetik be.

A megye központján levő állami pénztár minden hónap lejártával a befolyt egyenes adókból azon arányban fogja a megye hatóságának a házi adót javára irni, a mely arányban áll a házi adó összege a befolyt államadók összegéhez.

Nehogy azonban a megyei közigazgatás, a kellő pénz hiánya miatt megakadjon, az állam a megyék számára összes házi adójuk ¼ részének erejéig egyszer mindenkorra előleges hitelt nyit, melyet a megyék szükség esetében esetleg felhasználhatnak.

Ezen hitelre nézve minden év végével megtörténik a leszámolás és kiegyenlités a megye és az állandó állami pénztár között.

Ennek módozatait a törvény állapitja meg.

Miután a megyék a közigazgatási teendők egy jelentékeny részét teljesitik, méltányosnak tartja az albizottság, hogy minden egyes megyének egyenes adójából ezen czimen egy bizonyos százalék annak átengedtessék. E százalék 10%-ban lenne megállapitandó.

Azon megyék melyek az adózók tulterheltetése nélkül nem volnának képesek közigazgatási szükségleteiket fedezni, más megyékhez csatolandók.

A törvényhatósági joggal felruházott városok közül, a nagyobb népességü, vagyonosabb, fejlettebb iparral és kereskedelemmel birókon kivül a többi a megyékhez beosztandó.

A fővárosi főispáni intézmény eltörlendő, azonban az állami felügyelet más uton lesz gyakorlandó A megyei főispáni intézmény megtartandó ugyan, de főispán a főrendi ház tagja nem lehet, mivel annak folytonosan a megyeszékhelyén kell lakni, s a kormány rendeletekről folytonosan tudomással birni, s azokban intézkedni.

Ezek alapján a belügyminiszterium költségeit illetőleg megjegyeztetik:

A megyék, kerületek, vidékek és székek, közigazgatási árva és gyámhatósági kiadásai 4'976.336 forinttal a költségvetésből kihagyandók lesznek.

Az egyes megyék adójából, mint az egyes megyéknek átengedendő %. 4'129.323 lesz lerovandó.

A belügyminiszterium által tervezett állam csendörségi intézményre nézve, elvileg nyilatkozni nem érzi magát hivatottnak a bizottság.

Az elemi csapások czimén felvett 5000 forint a költségvetésből kihagyandó, mivel a czélnak meg nem felel.

A budapesti önkéntes tüzoltók segélyezésére kitett 5000 forint, a belügyminiszter rendes költségei közé helyezendő át.

A belügyminiszteri rendkivüli kiadásokra nézve:

Az egészségügyi tanácsnak 10,000 frttal előirányzott költségei megtakaritandók.

A pénzügyminiszterium költségeire nézve:

A győri és szathmári pénzügyigazgatóságok megszüntetése javaltatik — s ezáltal 120,000 frtot véleményez megtakaritható nak.

Ajánlja a pénzügyi szolgálat rendezését.

Az adóhivatalok száma czélszerü beosztás és rendezés által 40-el apasztható — s ennek folytán 100,000 frt megtakaritható.

Az egyenes adók kivetése és beszedése részletes törvényhozási intézkedésekkel szabályzandó.

Az egyenes adók beszedése és kényszereszközök utján behajtása első sorban felelősség mellett szintén a községekre s azok közegeire ruházandó.

A törvényhatóságokat fogná megilletni a jog, e tekintetben is felügyelni arra, miként teljesitik a községek ebbeli kötelességüket, valamint őket terheli azon kötelesség is, hogy szükség esetén kötelességük kellőképeni teljesitésére szoritsák.

A jogilletékek kiszabását külön közegekre véli ruházandónak — kik a törvényhatóságok székhelyein lennének alkalmazandók.

A megyei háziadó kezelése is a megye központján levő adóhivatalra lenne ruházandó, mely az illetékes törvényhatósági közegek utalványai szerint lenne köteles a fizetéseket teljesitni.

A megyei állandó választmányok hatásköre az adóügyekben meghatározandó.

A pénzügyőrségnél szükséges reform, a jövedékek és fogyasztási adók reformjától föltételeztetnek.

A szesz és czukoradók ellenőrzésére alkalmasabbaknak véleményeztetnek a hivatalnokok, mint a pénzügyőrök; tehát létszámok is apaszthatók. A pénzügyőrségnél 260,000 frt megtakaritás tétetik kilátásba.

Az állandó kataszterre nézve kijelentetik, hogy azon munkálat csakis az ország anyagi erejéhez mérten folytattassék; azonban a horvát szlavon és a magyar határőrvidéken, hol nagy érdekek forognak fen, a munkálat már 1875-ben befejeztessék. Ennek befejezése után a felmérésnél alkalmazott katonai közegek azonnal elbocsátandók — a többi személyzet megtartandó, de a földadó szabályozási munkálatoknál és kincstári birtokok felmérésénél alkalmazandó.

Ezek alapján a kataster költségei 1875-re 668,000 frt, 1876-ra 468,000 frtal — 1877-től kezdve pedig 300,000 frt mint maximum lenne felveendő.

A selmeczbányai bányászati akadémia költségeiből 27,000 frt jeleztetik megtakarithatónak.

A határvámkezelés kiadásai:

A budapesti vámház elkészülte folytán a raktárokért fizetni kellett összegekből megtakaritható 73,2000 frt.

A sójövedékre nézve, a jelen körülmények közt igen kevés megtakaritás eszközölhető.

Az államjavakra nézve kijelenti, hogy az államjavak fokonkénti eladását, nemzetgazdasági, és pénzügyi szempontoknál fogva az állam érdekében állónak tartja.

Addig is, mig a fokozatos eladás megtörténhetnék a kezelési kiadásokból, 161,235 frt megtakaritás véleményeztetik eszközölhetőnek.

Az államerdők kezelési és üzlet kiadásainál is megtakaritás tétetik kilátásba, és pedig 300,000 frt.

(Folyt. következik.)

Patti Adelina tegnap érkezett Budapestre; — első hangversenye husvét vasárnapján, apr. 5-én este fél órakor lesz a redout nagy termében. Müsora következő: Első rész: 1) Kettős dal „Suoni la trombá" (I. Puritani) Bellinitől. Éneklik: Mendioroz és Foli urak, — 2) Dallamka „Nobil Signor" (Hugenották) Meyerbeertől. Énekli Berhardi asszony. — 3) Románcz „Quando le sere" (Müller Luiza) Verditől. Éneklik Patti Adelina. — 5) Dallam „Sorgete" (Mohamed) Rossinitől. Énekli Foli ur. — 6) Kettős dal „Prontaio son" (Don Pasquale) Donizettitől. Éneklik Patti Adelina és Mendioroz ur. — Második rész: 7) Kettős dal „So momi" (A lelencz) Verditől. Éneklik Bernardiné és Gayarre ur. — Románcz „Di provenza" (A tévedt nő) Verditől. Énekli Mendioroz ur. — 9) Canzona „La doma énobile" (Rigoletto) Verditől. Énekli Gayarre ur. — 10) Árnyék keringő „Ombra leggiera" (Dinorah) Meyerbeertől. Énekli Patti Adelina. — 11) Dallam „Non piu andrai" (Figaro lakadalma) Mozarttól. Énekli Foli ur. — 12) Négyesdal „Quando il pié" (Martha) Flotowtól. Éneklik: Patti Adelina, Bernardi asszony, Gayarre és Foli urak. — A hangversenyt igazgatja és a zongora kiséretet átvette, Maestro Luigi Arditi. — Az első estélyre még csak nehány 10 frtos jegy áll a közönség rendelkezésére, mig a 8 és 5 frtosok teljesen elfogytak. A második hangversenyre Rózsavölgyi és társa zenemükereskedésében kaphatók jegyek.

— **Szinházi hirek.** Budapesten Erkel „Brankovics„-a, e hóban csakugyan szinre kerül. Brankovics szerepét Odry, Máriát Tannerné asszony énekli: Brankovics két fiát Pauli és Nádayné asszony, Murat szultánt Ellinger.

— Bacsó Luiza k. a. a szinházi képezde széphangu növendéke, a nemz. szinházhoz szerződtetett, a szinház Kvassayné asszonyban kitünő alténekesnőt bir s minthogy Bacsó k. a. e szerepkörre szerződtetett, a szinháznak két alt-énekesnője lesz.

— Az aradi uj szinház, mint már emlitettük, Aradi Gerő és Tanner István társigazgatók kezébe jutott. Aradi a drámát, Tanner az operát fogja vezetni.

UJDONSÁGOK.

* **Előfizetőinket a vidéken tiszteltettel értesitjük, hogy azoknak, kik e hó 7-ikéig be nem küldik az előfizetési pénzt, szerdától fogva már lapot nem küldhetünk.**

* **A debreczeni baloldalipárt** bizottsága — ismételve tudatjuk — hétfőn d. előtt 10 órakor a városháza nagy termében ülést tart, a pártviszonyok megbeszélése végett. Ajánljuk ezt az illetők figyelmébe.

* **Boldog ünneplést!** Jézus feltámadásának emlékét ünnepli holnap a ker. világ. Szivünkből kivánunk olvasóinknak — boldog ünneplést!

* **Városi közgyülés** tartatott ma, s a mult ülés jegyzőkönyve hitelesittetett.

* **Tisza Kálmán** viselt dolgaira vonatkozólag az „Igazmondó“ Debreczenből valakitől levelet közöl, melyben dicsekszik, hogy menynyire meg vannak elégedve Tisza Kálmán eljárásával még a jobboldaliak is. Egyszersmind, mint az egyszeri rácz, nem oda néz, a hová vág, s mellékesen (!) lapunk szerkesztőségéről, nagy kegyesen, megjegyzi, hogy sok bandabandát összefirkál, és tartalmát igen sokan kárhoztatják. — A t. levélirónak csak annyit válaszolunk, hogy mi megmaradtunk elveink mellet, s ha következetes magatartásunkért nem tetszünk, arról nem tehetünk. De higyje meg, hogy vannak elegen olyanok is, a kik helyeslik eljárásunkat. Majd a jövő megmutatja. — Egyébiránt mi tiszteljük mindenki tiszta politikai meggyőződését, s ha velünk nem tart, azért még nem kárhoztatjuk el.

* **A „Tisza“** biztositó s jelzálogbankról a „Pesther Lloyd“ folyó évi 75-ik száma, továbbá a „Magyar ujság“ és az „Assekuranz“ czimü bécsi lap — azon hirt közölték, mintha a „Tisza“ igazgatótanácsa a biztositási üzletágnak átadása iránt az első magyar biztositó társulat igazgatóságaival alkudozásba bocsátkozott volna, sőt az e tárgyban állitólag meg is kötött szerződés az első magyar biztositó társulat igazgatótanácsában helybe is hagyatott volna s csak a „Tisza“ májusi közgyülése helybenhagyásától függ az egyezség végleges megerösitése. E hirt a „Tisza“ biztositó s jelzálogbank igazgatótanácsa, tegnapelőtt tartott ülése 52. sz. a. határozatában merőben alaptalannak nyilvánitja.

* **A kis templomban** a husvéti ünnepeken már tartatik istenitisztelet.

* **Szineszeink,** mint a „Nagyvárad“ irja, máj. 9-kén tartják Nagyváradon az első előadást: s szinre kerül: „Bánkbán,“ Erkel operája. E dolog csak annyiban érdekel bennünket, hogy — tudomásunk szerint Bogyó nincs szerződtetve a társulathoz, ki énekli tehát Bánk-bánt? A vidéken Bogyónál jobb magyar hös tenort nem ismerünk. Az uj tenoristát nem ártana előbb nekünk is bemutatni, például a közönségünk előtt szivesen látott Bánkbánban.

* **Örvendetes tudomásul** az érdekeltek-nek. Mint bizonyost irhatjuk, hogy özv. Tánczos Istvánné szül. Decombaz Erzsébet asszony, városunkban számos év óta közkedvességü leánynevelőnő, f. é. augusztus elejével a helybeli ref. egyház növeldéjéből — ahol két év óta, mint vezető, helyét teljesen betölté — s nyilvános magán leánynevelő és tanintézetet nyit, illetőleg csak folytatja már előbb is e téren kitünő eredménynyel koszoruzott pályáját. E czélból nagy czeglédutczán egy diszes, tágas és nevelő intézetnek igen alkalmas uri lakot, (Hunyady Zsigmond ur házát) már ki is bérelte; melynek főbb előnyei, hogy központon fekszik, földszint, utczára, minden más lakótól ment, külön s egészen izletes kertté alakitott udvarral bir. — Ez intézet még ez évi szeptemberhóban okvetlen megnyilik. Ajánljuk az illetők figyelmébe.

* **Telegdi fördőintézete** tudatja a t. cz. közönséggel, hogy a gőzfürdő hétfőn husvét másodnapján délelőtt a férfiak, délután pedig a nők használatára lesz nyitva.

* **A debreczeni nőegylet** pénztári forgalom-kimutatása 1873. január 1-től deczember 31-ig. Bevétel. Jan. 1. Egyenleg a mult évről 237.50. Decz. 31. Alapitók fizetése tőkében 245 ft, alapitók fizetése kamatban 326 ft 30 kr, együtt 571.30, pártolók fizetése 10 frt, részvényesek fizetése 924., tőke után kamat 163.65, kegyadományok 31., mükedvelői előadásból 401.25, adományok az árvaház felépitésére 146., egy kihuzott szinházi részvény kamattal 31., a debreczeni takarékpénztárból készpénz kivétel 1400 frt, a gazdasszonyi kiállitásból 3362.54, az eladott sorsjegyekért befolyt 907.95, árvák részére tett adományokból 329.10, tombolajáték jövedelme 434.50, az árvaház javára tett adományok 474.90, összesen 9424.69. Kiadás. Tüzoltóknak készpénzben 133.49, az árvaház tetők keritésére 100., elhelyezett tőke 700., általános költségek 577.74, a gazdasszonyi kiállitásra költségek 409.05, ezüst tárgyak vétele, sorsjegyekre tett költségek 3343.64, árvákra forditott költségek 475., értékpapirokra költségek 1543.80, tombolajátékra 29.90, segélyezésre 1635., egyenleg mint pénztármaradvány 477.07, összesen 9424 forint, 69 krajczár. — Vagyonkimutatás 1873-ról: Készpénz a pénztárban 477.07, alapitók tartozanak tőkében, és kamat hátrálékban 7,577.70, pártolók tartoznak 81, részvényesek 2004, A debreczeni takarékpénztárban elhelyezett tőke és tőkésitett kamat 13.784.70, a dbr. lovas egyletnél elhelyezett tőke 700, értékpapirok 1.543.80, ezüst tárgyak a sors játékra vételár 2.365, azokra tett költség 978.64 az árvaház telken felszerelés (kut kerités) 262.29, az egyletnek összes vagyona 29.738.20. A mult évi vagyonkimutatás volt 24.515.54 eszerint gyarapodott 5.223.15, ez a vagyon gyarapodás következő tételekből áll u. m. ez évi kamatozó alapitási tőke 6920, mult évi 7125, kevesbülés 205, kamat hátralék 657.70, mult évi 647.95 többlet 9.75, ez évi összesen 7577.70, mult évi összesen 7772.95, részvényesek hátraléka ez évben 2004, mult évi 2123, kevesebb 119, pártolók hátrálék ez évben 81,069.50, többlet 11.50, elhelyezett tőke hátrálék ez évben 14.448.70, mult évben 14.287.10, többlet 161.61, mult évben értékpapirokban 1543 forint 80 krajczár, felszerelés az árva ház telken 262 forint 29 krajczár, készpénz maradvány ez évben 477.07, levonva a mult évi maradványt 237.50, 239.57, ezüst tárgyak a kisorsolásra 3343.64, egy szinházi részvény a mult évről ez éven készpénzben kevesbülés 25., összes kevesbülés 349., többlet összesen 5572.15, levonva a kevesbülő összeget 349., marad gyarapodás a fentebbi kimutatás szerint 5223.15. — A mult évben volt 242 alapító tag, ez évben kettővel szaporodott, lett 244, ellenben kitöröltetett 4 tag, jelenleg van 240; a mult évben volt 523 részvényes, ez évben 2-vel szaporodott, lett 525, ellenben kitöröltetett 36, jelenleg van 489, pártoló 391. Összesen 1120. Márton László, nőegyleti pénztárnok.

* **Gázügy.** E hóban kivételesen nem a hó első vasárnapján, hanem — a kettős ünnep miatt - **hetfőn** (ünnep másodnapján) délután 3 órától $^1/_2$5-ig hatósági gázvizsgálat fog tartatni. Ekkor a gázórák bezárandók.

* **Telegdi vendéglője** igen diszesen megnyitva s kicsinositva, mult csütörtökön ismét átadatott a közönség használatának. A megnyitáskor szépszámu vendégkoszoru gyült össze.

* **Vettük** a következő sajtótermékeket: „Szózat“, társadalom-politikai heti lap, kitünően szerkesztve Vajda János által; ára évnegyedre 2 forint. — „Hasznos mulattató“, gyermekeknek nem ajánlhatjuk eléggé e füzeteket; előfizetési ára negyedévre 1 ft. 50 kr. — „Történeti lapok“, szerkeszti Kolozsvárt K. Papp Miklós; ára félévre 6 forint. Kitünő tartalommal diszeskedik e füzet, s melegen ajánlhatjuk azt az olvasó közönségnek, különösen az olvasó egyleteknek.

* **Táborszki és Parsch** fővárosi zene s mükereskedésében ujabban megjelent „Mignon“ Thomás A. operája, zongorára két kézre Cramer C.-től. Ára 1 ft 20 kr. — A 16 lapot elfoglaló „ábránd“-ok a zenekedvelők figyelmét méltán igénylik.

Belföldi hirek.

* Nagy-Szalontán 1874. április 8-án a „Nemzeti kávéház“ termében zártkörü tánczvigalommal egybekötve a felállitandó „városi kórház“ javára hangverseny fog tartatni, belépti-dij: 1 frt. A hangverseny kezdete pontban 7 órakor. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag fognak nyugtáztatni. Müsor: 1. „Nagy-Ábránd“ Liszt F.-től. Zongorán előadja Kaitan Károly ur. 2. „Kis-Kápolna.“ Férfinégyes Kreuzertől. Éneklik Nagy Lajos, Bedrick Lajos, Veress Károly és Balogh Ambrus urak. 3. „VIII-ik magyar rapsodia“ Liszt F.-től. Zongorán előadja Fekete Ida k. a. 4. „Kérlek kedves madárkák.“ Dal Gumberttől. Énekli Nagy Lajos ur. Zongorán kiséri Gere Gyula ur. 5. „Változatok magyar dalok felett.“ Ridley Kóhnetól. Két hegedün s zongorán játszák Balog A., Kaitan K. és Gere Gy. urak. 6. „Dalünnepen.“ Thern K.-től, férfinégyes. Éneklik a fentebbiek. 7. „Változatok magyar dalok felett.“ Zongorán előadja Dr. Kiss Ferencz ur. 8. „Mátka-csók.“ Férfi négyes. Éneklik a fentebbiek.

* A gelenczei róm. kath. tanitó neje három gyermeket szült egyszerre. Mindnyájan egészségesek.

* Szombathelyen állandó szinházat épitenek.

* Szegeden jól talált hamis 5, és 10 forintosok keringenek.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLÁH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

Hirdetés.

Kis csapóutcza 791-ik számu háznál, ugy a főiskola, mint a piaczhoz közel, két u. m. egy utczai, s egy udvari, több szobából álló kényelmes lakosztály kiadó. Értekezhetni tulajdonos Bogdány Imrével.

2291—3

ÉRTESITÉS.

Alulirottaknak van szerencséjök a t. cz. közönségnek tudomására juttatni, hogy a serbehozatali vámilleték beszedését a Debreczen város t. tanácsa által kijelölt helyen, a sestakerti utfélen épitett alkalmas deszkabódéban fogjuk f. évi **április 1-től** fogva teljesiteni.

Egyuttal tudatjuk, hogy a kőbányai serraktárt a városi régi serházépületbe tettük át, hol mindenkor jó, és jéghideg serrel szolgálhatunk.

Gutman Mór,
és
Friedman Adolf.

220 2—3

HIRDETÉSEK.

SIRKŐRAKTÁR.

Alulirottaknak van szerencséjük a t. cz. közönséget értesiteni, miszerint **sirkőraktárunkat** ujabban nagy mennyiségü, minden igényeket kielégitő sirkövekkel teljesen elláttuk; mire nézve azokat ugy kitünőségük, mint jutányosságuknál fogva bátorkodunk ajánlani, melyek felállitása ugy helyben, mint vidéken általunk eszközöltethetik.

A kint levő régibb sirköveken az avult betüknek ujra aranyozását, — mint netán kivántató ujabb feliratok metszését és aranyozását is elvállaljuk Debreczenben Vecsey Imre házánál

Boros Sándor és Társa.

188 3—3

Meghivás

Az „István“ gőzmalom társulat részvényesei a sz. kir. Debreczen városháza kis tanácstermében folyó 1874. április 12-én d. e. 10 órakor tartandó

közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak: 1. A legutóbbi közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése. 2. Választmányi jelentés a legutóbbi közgyülés óta történtekről. 3. Számvizsgáló küldöttség jelentése. 4. A társulat peres ügyeinek állása. 5. Az 1873. évi mérlegszámadás, s kereskedelmi igazgató üzletjelentése. 6. Az 1873. évről kiadandó osztalék meghatározása. 7. Mütani igazgató jelentése a malom technikai állásáról. 8. Elnök s a sorrend szerint kilépendő választmányi tagok s számvizsgálók megválasztása. 9. A nm. m. kir. földmivelés- ipar- és kereskedelmi miniszterium által, a fölterjesztett alapszabályokra tett észrevételek tárgyalása. 10. Netalán beadandó inditványok.

Kelt az „István“ gőzmalom társulat választmányának 1874. márcz. 27-én tartott üléséből.

Komlóssy Imre m. k.
társulati elnök.

Vincze Viktor m. k.
társulati jegyző.

218 2—3

Kerestetik

a városháza alatt levő m. kir. **dohány és bélyeg-árudába** egy alkalmatos egyén. bővebb felvilágositást nyerhetni kádas-utcza 1897. számu háznál.

227 2—3

Tenyész bikák eladása az ujfejértói vasutállomástól egy órai távolságra fekvő szegegyházai pusztán, gróf Dégenfeld Imre ur gulyabeli 3—4 éves és idősebb 20 darab tiszta magyar faj tenyész bikák eladók, melyek f. április 22-től fogva 26-ig megszemlélhetők, és kész pénz fizetés mellett megvásárolhatók.

Salkovics Lajos
uradalmi számtartó.

226 2—6

Eladó sima szőlővessző.

Néhai Karap Sándor-féle sétakerti szőlőjéből kapható és megrendelhető a legfinomabb asztali faj; ugymint: passatuti, fehér és veres **chatellás, muskotálylyal** vegyesen, szintén borfajok is.

Ormós Gábor,
füszerkereskedőnél.

225 2—

Eladók.

A 83-ik számu külső vásártéren levő cseréppel fedett, boltbajtásos kősátor. Egy henger, egy vontató gép, egy kettős vasboronа, egy Vidats és Gubitz eke talyigával, 2 db vas tengelyes igás-szekér, egy fedeles ruganyos sárga szekér, három darab jó igásló, vagy 60 ezer darab vegyes jó tégla és 6 darab gőzmalmi részvény.

Értekezhetni felőle Budaházy Antal kereskedésében.

231 1—3

A tavaszi épitkezési idényre

ajánlom az ispotály templom melletti faraktáromban egészséges tölgyből készült haszonfákat, u. m. minden épitkezési czélra forditható különféle vastagságu négyszegfát, gömbölyfát, deszkát, lépcsőt, itató **vályut** és **szőlőkarót**, melyek nagy választékban találtatnak.

Tüzifát

is megrendelhetni vagy saját üzlethelyiségemben (Széchenyiutcza 1771. sz.) vagy pedig a pályaudvari farakodó helyen tartózkodó felügyelőmnél.

Berger Henrik.

128 11—12

Hirdetmény.

Alólirt **ékszerészek** tisztelt vevőiknek ezennel szives tudomásul adják, miszerint jövő debreczeni Szent György vásártól kezdve mindig csak **az előhét csütörtök** napján fogják dusan felszerelt arany, ezüst, ékszer és óra raktárukat felnyitni.

Laczkó testvérek,
Blau Lipót és fiai.

219 2—2

Kiadó lak.

Kismester-utczán 1436. szám alatti háznál az utczára nézó lakosztály, mely tartalmaz 4 szobát, egy elő szobát, kamarát, konyhát, pinczét, faszint, padlást, kiadó, — ugyanott az udvarban három szobából álló másik lakosztály is kiadó.

Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.

230 1—

Eladó szőllő.

A külső vásári sátrak mellett fekvő Széchényikertben 7 kapa legjobb karban levő szőllő, csinos pajtával és vasas edényekkel együtt eladó. Értekezhetni Széchenyi-utcza 1807. sz. a. a tulajdonossal.

189 3—3

Uj faraktár.

Épitészek, asztalosok és a t. cz. közönségnek van szerencsém tudomására juttatni, miszerint **Reizman Herman** ur, — a magy. kir. ungvári uradalommal kötött bizományi szerződésénél fogva — engem alulirottat bizott meg, hogy nevében Debreczen és vidéke területére nézve az általa berendezett faraktárát kezeljem; ennek folytán, mint üzletvezetője van szerencsém jelenteni, hogy raktárunkban az asztalos gyár mellett **Bihari János** udvarában, a legjobb **bükk tüzifát**, ugyszinte mindennemü **deszkákat**, **fürészelt** és **egyéb faanyagokat** feltünően jutányos árakon fogom kiszolgáltatni. — Minélfogva a t. cz. közönség igénybevételét kérem.

202 4—4

Polácsik Lipót,
üzlet-vezető.

Hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomásul adni, hogy

a nagy-erdei fürdő

éttermét és egyéb helyiségeit ujonnan berendezvén, a **fürdői saisont** a nyári idényre mai napon megnyitottam.

Iparkodtam, hogy az ismert szép, tágas és világos fürdő szobákban a legnagyobb tisztaság, kényelem és rend uralkodjék, és hogy minden a nagyérd. közönségnek a legszivélyesebb készséggel szolgáltassék ki; ugyszintén a legizletesebb és legválogatottabb ételek és a legfrisebb italok **mérsékelt ar** mellett kiszolgáltatásáról is gondoskodva van.

☛ **Társas kocsik** minden órában **10 krnyi** dij mellett közlekednek, állomási hely a piaczi dohány főtőzsdénél a czukrász mellett.

A nagyérd. közönség kegyes pártfogását kérvén, maradtam tisztelettel

Debreczen, april 1. 1874.

A haszonbérlő.

Árjegyzék:

egy porczellán kád	50 kr,	szappan	5 kr,
egy fakád	35 „	zuhany	30 „
egy gőzfürdő	60 „	bérleti gőzfürdő	50 „
egy lepedő	10 „	bérleti zuhany	25 „
egy törülköző	5 „		

Gőzfürdő napok urak részére vasárnap, kedd, csütörtök és szombat. — Nők részére péntek.

215 2—3

Debreczen, 1874. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.